

#41. Hebben alleen groene banken nog bestaansrecht? Met Jeroen Rijpkema

Intro: “En ik denk dat dat op de langere termijn steeds belangrijker wordt, want uiteindelijk wil je niet dat een bedrijf alleen succesvol is voor de komende één, twee, drie jaar, maar dat het decennia lang succesvol is. En in die zin ja, denk ik dat wij als bestuurders allemaal gedwongen zijn om toch ook te kijken naar: wat is voor lange termijn van belang en noodzakelijk voor het bedrijf?”

Intro: “Welkom bij Money Matters. Een podcast over geld en impact waarin Social Finance je meeneemt door het landschap van impact investeren en je bijpraat over de impact economie.”

Ruben: “Hi en leuk dat je weer luistert naar Money Matters. Mijn naam is Ruben Koekoek en vandaag wel een heel speciale aflevering. Ik zit niet aan tafel met een van de vaste panelleden, maar we hebben vandaag weer eens een bijzondere gast, die ik nu aan jullie zal introduceren.”

Ruben: “Vandaag bij ons te gast, iemand met een indrukwekkende internationale loopbaan als bankier. De eerste 33 jaar van zijn carrière was hij werkzaam bij ABN AMRO, waar hij zijn laatste 8 jaar verantwoordelijk was als CEO van de Private Banking International tak. Daarna bundelde hij de krachten van de Nederlandse banken om een vuist te maken tegen witwassen als kwartiermaker van transactie Monitoring Nederland. Inmiddels is hij CEO van de Triodos Bank en mag hij de groenste bank van Nederland door roerige tijden loodsen. Daarnaast is hij alweer vier jaar een zeer gewaardeerd bestuurslid van Social Finance NL en zet hij de bloemetjes buiten als bestuurder van de Keukenhof. Mag ik u voorstellen: Jeroen Rijpkema.”

Jeroen: “Dankjewel Ruben. Wat een introductie.”

Ruben: “Ja, hè. Ja, ik hakkel als ik moet voorlezen, vind ik het altijd lastig. Zeker omdat je hebt gekozen Transactie Monitoring Nederland. Maar Monitoring is Engels. En Transactie is Nederlands.”

Jeroen: “Ja, maar je kunt ook volgens mij ook heel goed het Nederlands monitoren. Een aantal Engelse woorden uiteindelijk ook gewoon Nederlandse woorden en vice versa.”

Ruben: “Ja, ik dacht ik begin met een kritische vraag. Want we hebben hier lang op gewacht.”

Jeroen: “Was het een vraag of een opmerking?”

Ruben: “Nee, het was een kritische opmerking. Maar jij bent natuurlijk bestuurslid van Social Finance NL, in eerste instantie. Met Annemieke Roobeek en Bernard ter Haar. Die hebben we hier alle twee al aan tafel gehad. Dus we zijn heel blij dat jij nu ook aanschuift.”

Jeroen: “Dankjewel. En ik vind het ook heel erg leuk. En wie weet als de laatst aangeslotenen en de jongste van de drie, wie weet de benjamin.”

Ruben: "Ben jij de jongste?"

Jeroen: "Ik weet het niet, ik hoop het."

Ruben: "1960, ja misschien wel. Misschien moeten we ook wat jong bloed in het bestuur."

Jeroen: "Zeker."

Ruben: "We gaan het over allemaal verschillende zaken hebben vandaag. De hoofdvraag is: 'Hebben alleen groene banken nog bestaansrecht?' Daar gaan we het over hebben. Maar beginnen altijd met de vaste rubriek: 'De uitglijder'."

Ruben: "We doen allemaal op dagelijkse basis verschillende investeringen. Dat kunnen kleine, maar ook grote uitgaven zijn. En daar maken we ook allemaal weleens een misser mee. Daarom ook aan jou de vraag: 'Wat is de meest onzinnige uitgave die je gedaan hebt?'"

Jeroen: "Het is wat je zegt: je maakt allemaal weleens verkeerde uitgaves. Je koopt een kledingstuk wat je op dat moment leuk vindt en vervolgens nooit aandoet. Maar nu je het zo vraagt, ik denk de meest onzinnige uitgave is, dat ik een keer in de zomer van 2017. Het was heel warm. Ik moest een parasol hebben. Het was al eind juli. Er was bijna nergens meer een parasol te koop. En ik heb uiteindelijk een oversized parasol gekocht met een voet van 40 kilo zwaar. Die hebben boven naar mijn balkon gesjouwd op 3 hoog. Uiteindelijk was hij veel te hoog. Hij was niet kantelbaar. En ik had er gewoon helemaal niets aan. En ik heb hem vervolgens weer naar beneden kunnen dragen en naar de kringloop kunnen brengen."

Ruben: "Dus iemand heeft er nu nog iets aan."

Jeroen: "Zeker. Ik gooi niks weg. Dat gaat altijd naar de kringloop."

Ruben: "Jij bent geen 'big spender' he. Want je hebt wel altijd in omgevingen geleefd waar mensen heel veel geld uitgeven."

Jeroen: "Ja, dat kan ik voor een ander moeilijk beoordelen. Ik ben altijd wel opgevoed om bewust om te gaan met geld, ja."

Ruben: "Nee, ik bedoel je was CEO van een private bank, dan bedien je mensen met een bepaald bestedingspatroon. Maar volgens mij heb je altijd gewoon in normale auto's gereden, ook in je hele carrière."

Jeroen: "Ja, ik ben nu overgeschakeld naar een elektrische auto. En toen heb ik mijn veertien jaar oude auto met veel verdriet ingeleverd, want ik was heel tevreden met mijn veertienjaar oude auto."

Ruben: "Kan je die niet ombouwen elektrisch? Bestaat dat?"

Jeroen: "Ik heb mij er niet in verdiept. Ik ben overgestapt naar een elektrisch auto en dat was prima."

Ruben: "Nee, dat snap ik. Ik had zelf ook nog een uitglijder, over auto's gesproken. Verleden week moest ik in Utrecht zijn. En toen paste het net niet in de trein met schema's en dienstregelingen. Dus ik pakte de auto, tevens ook elektrisch. Maar het was midden in de stad in Utrecht, dus ik kon nergens mijn auto parkeren. Dus ik was een kwartier te laat en ik moest ook een kwartier eerder weg. En ik heb een boete gekregen van 110 euro. Dus dat was mijn uitglijder."

Jeroen: "Dat was een duur tripje."

Ruben: "Ja, nee, zeker. Kan ik niet bij Social Finance declareren of?"

Jeroen: "Nou, je kunt het voorleggen aan het bestuur en dan zullen we het in het bestuur beoordelen. Maar ik denk niet dat wij verkeersboetes gaan vergoeden."

Ruben: "Nou, lijkt mij heel verstandig. Leuk om een inkijkje te hebben. En we gaan verder met de volgende rubriek."

Ruben: "Jeroen, de vraag die vandaag centraal staat is: Hebben alleen groene banken nog bestaansrecht? Je bent, als je tijd over hebt als bestuurslid van Social Finance, dan run je een bank. En de laatste jaren zie je natuurlijk dat eigenlijk elke bank schreeuwt van de daken hoe groen ze zijn. Alle grote banken, maar eigenlijk heeft, als je ze moet geloven, dan hebben ze geen bestaansrecht. Maar hoe kijk je daar tegenaan? Is dat een goede ontwikkeling? Of, wat je nu in de media leest, gebeurt er ook veel greenwashing."

Jeroen: "Dat zijn meerdere vragen, Ruben, in een zin. Er gebeurt zeker greenwashing en ik geloof dat banken moeten geworteld zijn in de maatschappij en verbonden zijn met de maatschappij. Triodos is 42 jaar geleden opgericht door een aantal visionaire mensen, die vonden dat Triodos een missie te vervullen had om ieder individu in staat te stellen om zichzelf te ontwikkelen en dat te doen binnen planetaire grenzen van onze planeet aarde. En uiteindelijk hebben we ons daar altijd mee bezig gehouden de afgelopen 42 jaar. En ik denk dat daar nog steeds een hele grote behoefte aan is. Wij hebben dat zelf gedaan door geld op een hele bewuste manier te gebruiken en in te zetten voor de reële economie en in te zetten voor de ontwikkeling van de mens, het individu, bij te dragen aan een beter klimaat en aan natuur. En je ziet dat andere financiële instellingen daar ook steeds meer mee bezig zijn. En dat vonden wij ook een belangrijke rol voor ons, om enerzijds verandering, positieve verandering, te financieren. Dat noemen wij 'finance change'. En anderzijds ook actief een rol te spelen in het veranderen van de financiële sector, de financiële industrie. En ik denk dat we daar ook nadrukkelijk in bijgedragen hebben. En je ziet zeker in Nederland dat veel financiële instellingen hier nadrukkelijk ook mee bezig zijn, naast andere activiteiten, waar wij nadrukkelijk niet mee bezig zijn. En ik denk dat wij ons daar nadrukkelijk in onderscheiden. We hebben duidelijke 'minimum standards' in wat voor sectoren zijn wij actief? In wat voor activiteiten financieren wij? En daar onderscheiden wij ons van andere banken. En tegelijkertijd

verwelkom ik zeer dat andere banken onze richting opschuiven. En hoe meer ze dat doen, hoe blijer wij worden.”

Ruben: “Want je blijft je kunnen onderscheiden?”

Jeroen: “Dat denk ik wel. Wij waren de eerste bank die een windmolen financierde in 1986. We zijn vooroplopend geweest in zonne-energie. We zijn nu vooroplopend op andere vormen van energie, inclusief de elektriciteitsopslag op batterijen. We zijn vooruitlopend in biodynamische landbouw. Ik denk dat we vooruitstrevend zijn in huisvesting. We zijn als eerste bank hebben we de zogenaamde biobased hypotheek in Nederland geïntroduceerd. Die heeft wereldwijd aandacht gekregen. En we steken ook onze nek uit door bijvoorbeeld te zeggen dat wij in 2035 CO2 neutraal willen zijn.”

Ruben: “En dat is 15 jaar eerder dan de rest van de sector.”

Jeroen: “Ja en dat is niet alleen voor leningen. Maar ook voor onze investeringen. Dus ook investeringen doen die wij doen in andere bedrijven. Daarmee proberen we voorop te lopen en andere daarmee te stimuleren ons te volgen.”

Ruben: “Dus Triodos is daarmee een koploper. En waar je nu koploper mee bent, is over 15 jaar gemeengoed en dan zijn er misschien weer andere onderwerpen en technologieën waarin je voorop loopt.”

Jeroen: “Nou ja, ik denk dat als je terugkijkt naar de historie en je kijkt naar 1980 toen onze visionaire oprichters met Triodos Bank begonnen. Ik denk dat ze zeker gehoopt hadden dat we nu alles bereikt hadden en de hele wereld in lijn met het rapport van de Club van Rome een veel meer sustainable wereld zou zijn. We moeten vaststellen dat we daar niet zitten. Een bank als Triodos is zeer nadrukkelijk nog steeds nodig en ik denk over 15 jaar.”

Ruben: “Want waarmee Triodos zich ook echt mee onderscheid, zijn de financiële doelstellingen, die zijn lager dan collega banken, die misschien niet donkergroen maar lichtgroen zijn. Als je zo groen wil zijn als Triodos, hoort daar dan ook automatisch bij dat je bescheidere financiële doelstellingen hebt of kunnen torenhoge financiële doelstellingen en duurzaamheid gelijk gaan?”

Jeroen: “Wij kijken naar een gecombineerd rendement: maatschappelijke impact op het gebied van energie, klimaat, biodiversiteit, natuur, voedsel, sociale inclusie is voor ons leidend. Daar beginnen we mee, met alle activiteiten die wij financieren, de manier waarop wij geld van onze klanten mogen inzetten, gaat op het creëren van positieve maatschappelijke impact. En uiteraard om uiteindelijk duurzaam als bedrijf te kunnen zijn, moet er ook een zeker een financieel rendement zijn. En om ook om je certificaathouders, je aandeelhouders zeg maar een goed rendement te kunnen, een adequaat rendement voor een investering, hoort daar ook een bepaalde financiële vergoeding bij. Maar het gaat echt om die combinatie van positieve maatschappelijke impact en een adequate financiële vergoeding. En wij denken dat we dat goed kunnen. Tegelijkertijd, ik ben nu bijna 1,5 jaar CEO, denk ik dat we zeker nog ruimte voor verbetering hebben. En vele met mij denken dat. Dus daar werken we hard met elkaar

aan. Maar ik denk dat het ook reëel is om te zeggen, dat als je bepaalde activiteiten uitsluit, daarmee bedoel ik sectoren maar ook bepaalde activiteiten in de financiële wereld. Wij zijn alleen maar in de reële economie bezig. Dus wij financieren alleen maar zaken waar mensen nu acute behoefte aan hebben. Dan zal je niet altijd de hoogste rendementen kunnen halen. Dus dat is wel een consequentie die daarmee samenhangt.”

Ruben: “Dus eigenlijk als ik het goed begrijp zijn jullie, in de impact investeringswereld noemen we het ook wel, ‘impact first en finance first’. Dus het hoofd doel is impact maken en dat doe je door een goede financiële huishouding en daar ook de benodigde rendementen en beloningen voor de aandeelhouders of certificaathouders.”

Jeroen: “Maar ik vind wel van belang om met elkaar te benadrukken dat duurzaam werken en dus het streven naar duurzame positieve impact, niet betekent dat je daardoor geen verantwoord rendement kunt halen. Dat is wel heel belangrijk. Ik denk dat het hand-in-hand kan gaan, maar doordat we bepaalde keuzes maken, dus als wij een, zeg maar ja, sociale huisvesting financieren, als wij bepaalde biodynamische landbouwprojecten financieren, dan zul je daar een ander type rendement en mogelijk een wat lager rendement op maken, financieel gezien, dan met andere activiteiten. Dat komt ook een beetje omdat wij nog steeds er niet in slagen met elkaar om alle kosten van activiteiten in rekening te brengen. Ik ben en blijf ervan overtuigd dat, ja, de activiteiten die wij financieren, een aantal kosten vermijden die andere activiteiten wel creëren. Het voorbeeld is natuurlijk denk ik heel evident in de energievoorziening fossiele energievoorziening weten we allemaal van creëert CO2 en dat leidt tot de verstoring van ons klimaat en de kosten die worden overigens alle verdeeld en worden naar toekomstige generaties doorgeschoven. Als je in duurzame energieopwekking zit, zonne-energie windenergie, dan heb je die kosten niet alleen op dit moment zijn die kosten nog niet toe berekend. Als jij een vliegticket boekt dan betaal je niet de werkelijke prijs van de klimaat vervuiling die daardoor ontstaat. Dus in die zin is een discussie over rendement is ook soms best wel een lastige discussie, omdat we niet appels met appels vergelijken, maar we vergelijken verschillende grootheden .”

Ruben: “Precies. Misschien komt daar je werk bij Social Finance NL samen. Wij proberen sociale waarde te includeren in businesscase, zodat het loont om het juiste te doen, ook voor je omgeving. Sociale inclusie is nu misschien nog wel lastiger dan groene inclusie, omdat je dat groene makkelijker kan beprijzen. Oké, dus eigenlijk eigenlijk zou het zo moeten zijn dat in ieder geval op langer termijn zou wat maatschappelijk rendeert ook financieel moeten renderen maar omdat de maatschappij nog niet zo is ingericht, zegt Triodos nou oké, wij stellen die impact centraal, dus we kunnen dingen financieren wat anders niet mogelijk is doordat we, ja om, doordat we genoeg nemen met misschien een wat lager rendement.”

Jeroen: “Ja, maar nog steeds een fatsoenlijke rendement, want nogmaals, anders dan ja kan ik mijn andere stakeholders niet tevreden houden en kan ik ook niet op langere termijn naar de duurzaamheid van bedrijven werken. Maar ik ga niet voor het maximale financiële rendement. Ik ga voor een goeie combinatie van maatschappelijk en financieel rendement.”

Ruben: “Ja en daar heb je ook doelen op gesteld toch. Je zegt, de return on investment moet wat hoger. En we moeten ook wat, mag ik zeggen, wat strakker georganiseerd zijn, zodat we minder kosten hebben.”

Jeroen: “Nou, ik, ik denk dat wij een ruimte hebben om onze schaalgrootte beter te benutten. We hebben nu activiteiten in vijf landen. We zitten naast Nederland ook in Duitsland, België, het Verenigd Koninkrijk en Spanje. Ja, dat is natuurlijk het voordeel als je nieuw binnen mag komen, en ik vind ik vind nog steeds mogen, dan zie je dat er ruimte is voor bepaalde verbeteringen en dan ben je minder gewend aan de dingen zoals ze al zijn en breng je kennis en ervaring van buiten naar binnen. En ja, daar zijn we bij elkaar over eens en daar zijn we ook druk mee bezig.”

Ruben: “Groot deel van jouw tijd al zo ga zit ook met, gaat ook zitten in certificaathouders die nou die ontevreden zijn en die nou die niet met hun certificaat kunnen handelen. Zou je voor de luisteraar heel kort aan kunnen geven wat er wat er speelt?”

Jeroen: “Zeker, dat is een belangrijk deel van mijn tijd, maar ik heb gelukkig ook nog heel veel tijd voor klanten en voor andere activiteiten.”

Ruben: “En voor podcasts.”

Jeroen: “En voor podcasts heel af en toe. Triodos heeft bijna oprichting gekozen voor een model waarbij mensen die de visie en missie van Triodos willen ondersteunen, in Triodos Bank konden investeren, waarbij zij economisch mede-eigenaar worden van de bank of werden van de bank. En het stemrecht bij de stichting aandelen, administratiekantoor trils waar ze werden ondergebracht. We hadden een systeem van een interne handel, dus op het moment dat iemand een certificaat kocht en na een aantal jaren om uiteenlopende redenen weer wilde verkopen, dan kon die persoon het certificaat terug verkopen aan Traders Bank, tegen dan geldende intrinsieke waarde, dus wat de bank op dat moment waard was. Dat systeem heeft 42 jaar lang goed gefunctioneerd en had de bank ook een bepaalde handelsbuffer voor, die doorgaans maximaal 3 procent kan zijn van je beschikbaar vermogen. Dat systeem is tegen haar grenzen aangelopen bij de uitbraak van de corona-epidemie. Op dat moment was er een aanzienlijk meer aanbod van certificaten die ter verkoop werden aangeboden, dan dat de ruimte van die handelslimieten toelieten om die op te nemen. Op dat moment is de handel stilgelegd, heeft de bank een aantal stappen genomen om de handel opnieuw te kunnen opstarten. De handel is in oktober 2020 opnieuw opgestart, op een bepaalde gecontroleerde manier, met kleinere transacties per keer. En uiteindelijk heeft de bank in januari 2021 opnieuw de handel moeten stilleggen, omdat het vraagstuk van het overaanbod niet kon worden opgelost binnen de bestaande beperking van het handelslimiet. Sindsdien is de bank bezig om een andere oplossing te bedenken en aan te kunnen bieden aan de certificaathouders om de handel weer te kunnen laten plaatsvinden op een gereguleerde manier. Certificaathouders kunnen altijd onderling aan- en verkopen, maar met 43.500 certificaathouders is dat niet voor iedereen even makkelijk. Dus vinden wij dat we een andere vorm van gereguleerde handel moeten aanbieden. Daar zijn we nu druk mee bezig en we streven ernaar om dat in het tweede kwartaal volgend jaar te kunnen doen. Dat betekent dat voor een groot aantal certificaathouders, die zouden willen verkopen, zij drie jaar lang straks niet via dat

gereguleerde platform hebben kunnen verkopen. Dus dat is echt heel vervelend en dat vind ik zelf ook heel vervelend. Dus vandaar dat ik er hard aan werk om daar een oplossing voor te vinden, en tegelijkertijd zullen we het niet meer kunnen doen tegen die intrinsieke waarde, want de bank zelf zal geen partij meer zijn. Het zal dan straks gaan op basis van een handels prijs die tot stand komt tussen vraag en aanbod. En in die zin is het onzeker op welk prijsniveau de handel straks gaat plaatsvinden. En die combinatie van lang niet kunnen handelen en een variabele handels prijs. Ja, dat leidt bij een aantal certificaathouders die willen verkopen op dit moment natuurlijk tot een begrijpelijke ontevredenheid.”

Ruben: “En dat is natuurlijk een een technisch verhaal, wat heel veel emoties losmaakt. Maar één stapje hoger, hé, de vraag is: is er alleen nog maar plek voor groene banken? Maakt je aandeelhoudersstructuur uit om echt groen te kunnen zijn? Kan elke bank dat zijn of moet je een bepaalde waarborg in je governance inplannen om dat te kunnen te kunnen waarmaken?”

Jeroen: “Ik praat het liefst over een duurzame bank, hé, want ik denk dat groen gaat er heel snel naar klimaat, energie en ik geloof heel erg in onze thema's energie, klimaat, biodiversiteit, maar vooral ook naar sociale inclusie en naar individuele ontwikkeling en een maatschappelijke ontwikkeling. Dus in die zin ja, wat mij betreft heel graag de aandacht voor duurzaam. Ik denk dat belangrijk is om ruimte te bieden voor middellange en langere-termijn denken. En op het moment dat je heel erg korte termijn denkt en dat is ja, soms door financiële markten, wordt dat gedwongen, is het wel van belang om een aandeelhouder structuur te hebben en ook een een gedachtegoed met je aandeelhouders te hebben waarin er voldoende ruimte is om op middellange en lange termijn te denken en niet op basis van kwartaal of half jaar. Nou, dat zie je ook bij beursgenoteerde bedrijven die discussie steeds meer komen, eigenlijk al heel lang spelen. En dat is in ieder geval een structuur die ons Triodos, in staat heeft gesteld om in de financiële sector. En met het model wat we nu bedenken van een alternatief handelsplatform, denken we nog steeds dat we daar ook straks mee in staat zijn om langere-termijn waarde te creëren voor onze certificaathouders.”

Ruben: “Maar elke CEO zegt dat die lange-termijn denkt. Maar bijvoorbeeld Polman die zei ook: ja, ik creëer lange-termijnwaarde, maar toch werd ie ingehaald door z'n aandeelhouders en moest ie het veld ruimen, of in ieder geval kon ie de strategie niet uitvoeren. Dus denk je dat je als duurzame CEO ook echt radicaal een langetermijnstrategie gericht op bredere welvaart kan implementeren als je een normale als je zeg maar beursgenoteerd bent en daar geen enkele veiligheid in hebt opgebouwd?”

Jeroen: “Dat zijn een aantal assumpties die we combineren. Kijk, we hebben nog steeds de structuur van onze aandeelhouder...”

Ruben: “Nee, ik bedoel meer in het algemeen, ik laat expres even de casus los, want ik weet dat daar heel veel...”

Jeroen: “Nou, ik denk dat op een beurs, op een open beurs waar wij dus niet naartoe gaan, wij gaan naar een semi-open beurs. Dat is echt een andere structuur die wij kiezen. Maar als je op een ga open beurs bent, alla een Euronext ja, dan denk ik dat je hier wel

heel goed met je aandeelhouders over moet praten en een hele duidelijke strategie moet hebben om daar geen misverstanden over te hebben. En is dat dan een zekerheid? Dat denk ik niet, maar ik denk ook niet dat het onmogelijk is. Ik denk dat er voldoende, ja toch ook aanknopingspunten zijn om weldegelijk met elkaar naar de middellange en de lange termijn te kijken.”

Ruben: “Dus ook in een beurs omgeving moet je zorgen dat je met elkaar de vraag stelt: niet alleen van hoe, hoe automatiseren we de financiële parameters maar ook de impact parameters of de duurzame paar meters?”

Jeroen: “Dat denk ik zeker en ik denk dat dat op de langere-termijn steeds belangrijker wordt, want uiteindelijk wil je dat een bedrijf niet alleen succesvol is voor de komende één, twee, drie jaar, maar dat het, ja decennia lang succesvol is. En in die zin ja, denk ik dat wij als bestuurders allemaal gedwongen zijn om toch ook te kijken naar: wat is voor lange termijn van belang en noodzakelijk voor het bedrijf? Dat is soms wel lastig om dan te delen met mensen die meer naar de kortere termijn kijken. En denk van, ik investeer voor een korte periode in een bedrijf en dan stap ik er weer uit. En het is dus ook van belang om je te omringen met lange termijn, investeerders die bereid zijn om, ja, los van de waan van de dag, zich toch te verbinden aan een bedrijf. En dat is in onze huidige wereld, waar toch kortetermijndenken en de snelheid der dingen, ja toch vaak toonaangevend zijn, is dat best uitdagend.”

Ruben: “Dank je en tot slot, want verleden jaar heb je een artikel, de FD geschreven over de taxonomie en ook en volgens mij is dat aangenomen in het Europees parlement dat kernenergie in aardgas onderdeel wordt van de taxonomie en dus groen zijn en jij dat je daartegen verweert. We zitten nu natuurlijk in een andere situatie met de oorlog in Oekraïne sta je nog steeds op dat punt?”

Jeroen: “En ik denk nog steeds kijk, ik ben natuurlijk een realist en ik zie dat we een overbrugging moeten vinden voor een fase waarin we nu door een vreselijk conflict in Oekraïne geconfronteerd zijn met de tekorten aan energie, dat we voor de korte termijn wellicht en dat doen we dus nu ook weer besluiten moeten nemen over ja, een kolencentrale of meer LNG-gas. Maar tegelijkertijd moeten we dit moment ook gebruiken en, zoals de Angelsaksen zo mooi zeggen: ‘Don’t spoil a good crisis’. We moeten dit moment ook gebruiken om juist nu de versnelling naar duurzame energievoorziening ja op te voeren en niet om weer terug te vallen in het oude gedrag van zelf andere vormen van fossiele en energie te gaan aanboren. In die zin blijf ik het heel ja verdrietig vinden dat we de taxonomie ja toch in mijn ogen ontkrachten door daar wel gas en kernenergie in op te nemen. Uiteindelijk willen we ons verzetten tegen greenwashing. Zorg dan dat een maatstaf die we neerzetten om iedereen in staat te stellen dit zijn groene, duurzame investeringen. Ga die dan niet verwateren door er twee vormen van energievoorzieningen in op te nemen, die daar lijnrecht tegenin gaan?”

Ruben: “Snap ik. Dus als we teruggaan naar de algemene vraag: is er alleen nog maar bestaat echt voor groene banken? Dan corrigeren we, het moeten zijn duurzame banken of de banken die de lange termijn in achtneming zijn. Dus wat zou zij dan alles in oog zou nemen? Wat zou jouw antwoord dan zijn op de op die vraag?”

Jeroen: “Wij vinden dat alle financiële instellingen geworteld moeten zijn in de maatschappij. En daarom de uitdaging moeten aangaan waar we op dit moment als samenleving mee te maken hebben. Triodos geeft daarin het goede voorbeeld en we vinden dat alle banken dus ook op moeten schuiven naar het zijn van een duurzame financiële instelling.”

Ruben: “Nou, duidelijke conclusie. En je bent helemaal niet bang dat ze dan te veel opties gaan lijken. Graag juist. En dan vind je wel weer het nieuwe gebied om op te pionieren. We gaan door met de afsluiter: De Impact Draad.”

Ruben: “We zijn bijna gekomen op het eind van deze podcast en we sluiten de podcast ook af met een persoonlijke rubriek. Je hebt natuurlijk fantastische carrière doorloop je, maar we zijn niet op zoek naar de rode draad, maar de impact draad door die carrière. What makes you tick?”

Jeroen: “Ja, er zijn een aantal dingen. Ik denk één om dingen samen te doen, want het gaat niet om mij, maar het gaat om samen impact te creëren. En ik denk wel dat naarmate ik wat verder ben in mijn loopbaan en ook in m'n leven, ik meer en meer ook tot het inzicht ben gekomen dat ik mijn energie en kunnen moet inzetten om gezamenlijke dingen te bereiken. En nou, dat begon natuurlijk om samen met jullie Social Finance Nederland te helpen oprichten. Daar ben ik toch steeds heel trots op. Maar waar ik ook heel trots op ben, is dat ik met heel veel mensen van vijf verschillende banken in Nederland een bijdrage heb mogen leveren aan het oplossen of het opzetten van Transactie Monitor Nederland. Je had het er al over, maar is wel een hele belangrijke combinatie van krachten van vijf banken in Nederland om gezamenlijk zich op te stellen in de strijd tegen witwassen, wat echt een groot maatschappelijk probleem is in ons land. En misschien niet die direct tastbaar voor iedereen. Maar het, ja, het leidt toch tot een ondermijning van onze democratie. Dus ik ben echt trots op dat we dat met elkaar hebben kunnen opzetten. En zoals je wellicht weet, ligt nu het wetsvoorstel om dit ook een wettelijke basis te geven en verder te kunnen uitbouwen is nu door de regering naar de Tweede Kamer gezonden. En daarnaast ben ik via Transactie Monitor Nederland in contact gekomen met Triodos en dat is natuurlijk voor mij echt het hoogtepunt in mijn professionele loopbaan dat ik bij Triodos ben gaan werken.”

Ruben: “Dankjewel. Want, volgens mij heb je heel bewust ook die keuze gemaakt toch?”

Jeroen: “Absoluut.”

Ruben: “En kwam dat nog door een bepaald evenement? Of je zegt van: ik ben nu wat later in m'n carrière maar hoe...?”

Jeroen: “Nou, ja, ik denk wel dat het ook dat het met een persoonlijke ontwikkeling te maken heeft en ik denk dat we ook nu zien. Ja, we zitten met elkaar in een beslissend decennium. Ik denk echt dat we met elkaar een aantal bakens echt moeten gaan verzetten. En of het dan gaat over energie en klimaat, of over voedsel en biodiversiteit of over sociale inclusie en de samenstelling en het functioneren van onze maatschappij. Ja, op een gegeven moment kun je er ook gewoon niet naar kijken en er als een

consument inzitten. Je moet denkt ook gewoon daar een bijdrage aan leveren. En wat is het dan mooier als je professionele kennis en ervaring mag inzetten om een bijdrage te leveren aan het beter functioneren van onze maatschappij? En nou, ik denk dat Triodos daar druk mee bezig is door op een hele bewuste manier geld in te zetten voor positief maatschappelijke verandering.”

Ruben: “Kijk. Ik denk dat dat een mooie afsluiting is van de podcast. Dankjewel Jeroen voor je mooie inzichten. Ruben: “Dank voor je inzichten Jeroen. Dank ook aan ABN AMRO en Oranje Fonds voor het mede mogelijk maken van deze podcast. Productie: Daniel van de Poppe van Spraakmaker Media. Redactie: Daphne Sprecher, jou wel bekend en Nina Berculo. En wil je niks missen? Abonneer je dan op Money Matters via iTunes, Spotify of een andere favoriete podcast apps. Of neem een kijkje op onze website www.socfin.nl. Tot de volgende keer!”